

vása volt számára az ALUTERV által konstruált rézredukáló kemence (Csepeli Fémmű) villamos tervezőjeként és üzembe helyezőjeként a munkálatokban részt venni. (1982–84: BME szervezőmérnök) 1989-ben kollégáival megalapította az ALUMATIK Kft.-t. A Kft. felszámolásáig a cég ügyvezetője volt. Az ALUMATIK Kft. kezdetben „csak” villamos tervezői szakterületen működött. 1999-től különböző alumínium-

ipari, főként olvasztókemencék tervezése és fővállalkozása jelentette az ALUMATIK fő tevékenységét, mely munkálatokban tevőlegesen részt vett. (Inota: 10 t-ás olvasztókemence, 25 t-ás olvasztókemence, Öntőkemencék átalakítása stb; Ajka ALUFÉM: Forgódobos kemencék, Olvasztókemence, Öntőkemencék átalakítása stb.) Az ALUMATIK a MAXON cég képviselője volt. Így a különböző szárítóberendezések üzembe helyezését is

végezte, a villamos-automatika szakterületet irányította. (Ajka: Hidrát üzem; Pioneer: Kukorica szárítók). Jelenleg nyugdíjasként az öntőkemencék buktatásszabályozásával foglalkozik, megismerve a meghatározó fizikai, technológiai alapokat is. Kedvenc szakmai területe a különféle PID-szabályozások számítógépes szimulációja. Hét unokájára (22-től 4 éves korig) mindig marad azért ideje.

■ NEKROLÓGOK

Dr. Czeke Arisztid

1929–2013

Czeke Arisztid gyémántokleveles kohómérnök Poprádon született 1929. május 22-én. A sárospataki református gimnáziumban érettségizett, majd 1948-ban a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem soproni kohómérnöki szakára iratkozott be. Az utolsó soproni kohász évfolyam tagjaként 1952-ben kapott oklevelet.

Pályafutása a Tatabányai Alumíniumkohóban kezdődött, ezután a Kohóipari Tervező Irodában tervezőmérnök volt, majd a Vaskohászati Kemenceépítő Vállalatnál lett kemenceépítő technológus.

Új kihívásnak vette az alumíniumipar várható fejlődését, ezért 1961 júliusában áthelyezését kérte az Alumíniumipari Tervező Intézethez, ahol 1978 szeptemberéig volt a kemencetervezések szakosztályvezetője. Itt hamarosan a Székesfehérvári Könnyűfémmű kemencéinek főtervezője lett.

Foglalkozott a recski rézérc feldolgozásával, doktori disszertációja is rézkohászati témájú volt.

Kutatási eredményei alapján az Országos Érc- és Ásványbánya Vállalat létesítményi főmérnöke lett 1985 szeptemberéig, majd a Kohászati Gyárépítő Vállalatnál – amerikai megrendelésre – egy különleges alumínium-oxidot előállító üzem tervezését vezette. 1989-ben vonult nyugdíjba.

Széleskörű nyelvismerete nagyban segítette kiváló szakmai munkáját. Szakmai konferenciákon számos előadást tartott, cikkeit közölt szakmai folyóiratokban, szabadalmi és újításai voltak. Igazi humanista volt, igényelte és meghallgatta beosztottjai véleményét is. Élete utolsó öt évét Szentendrén töltötte, örömmel ápolta szép kertjét.

2013. november 10-én hunyt el, hamvait a Szent Mihály templom urnatemetőjében helyezték örök nyugalomra.

Farkas Lajos

Dr. Herendi Rezső okleveles kohómérnök, a volt LKM műszaki igazgatója, majd Budapesten a KAV műszaki igazgatója, a Ferrotranszfer nyugdíjas ügyvezető igazgatója, miskolci lakos életének 81. évében elhunyt. Kívánságának megfelelően búcsúztatása szűk családi körben 2014. március 11-én megtörtént.

Várhelyi Rezső

1924–2014

Várhelyi Rezső 1924. július 6-án Temesváron született. Gimnáziumi tanulmányait szülővárosában, majd a budapesti Árpád Gimnáziumban végezte. A Műegyetemen 1950 januárjában gépészmérnöki oklevelet szerzett.

Szigorló mérnökként a Műegyetem Mechanikai Technológiai Tanszékén demonstrátorként, majd tanársegédként dolgozott, közben másodállásban a Magyar Alumínium és Könnyűfémipari Kutató Intézetben beosztott kutatói feladatokat látott el, később önálló kutatómérnök lett. 1955 és 1969 között a Kőbányai Könnyűfémű főmérnöke, illetve műszaki igazgatóhelyettese, nyugdíjba vonulásáig – 1986 júniusáig – a gyár igazgatója volt. Közben 1974–1975 között a Magyar Alumíniumipari Tröszt termelési vezérigazgatóhelyettesi munkakört is ellátta.

Szakmai elhivatottsága a KÖBAL-ban eltöltött évtizedek alatt teljesedett ki, ahol az alumíniumfólia-gyártás technológiájának fejlesztésén, termékválasztékának bővítésén dolgozott. A csepeli alumíniumfólia-hengermű áttelepítése után 1957-ben Kőbányán évi 400 tonnáig fejlesztette a fóliagyártást, a további fejlesztésekkel 1975-re már 3500 tonnára bővült. A profiltisztító nagyberuházás során az 1970-es évek végére megvetette alapjait nagy távlati tervének, a 10 000 tonna/év kapacitású alufólia középüzem megvalósításának, amit az üzem a 80-as évek végére el is ért. A vállalat Kecskeméti Gyáregységében párhuzamosan fejlesztette az alufólia-hulladék feldolgozásán alapuló alumínumpigment-gyártást, melynek termelési kapacitása 1986-ra elérte az évi 6700 tonnát. A legendás „nagyberuházás” során 1977-80-ban páratlan szervezőmunkával és hozzáértéssel, soha nem látott együttműködést valósított meg a japán szakemberek, az ALUTERV tervezőmérnökei, külső cégek és a teljes KÖBAL-os műszaki és fizikai gárda között.

Közvetlenül irányította a tervezési és kivitelezési munkákat. Nagyon sok önzetlen munkatársat, barátot, pályatársat tudhatott magához közelállónak. Mindig megtalálta a közös célokat és a közös hangot. Nem sajátította ki a sikereket, azt a közösség elismeréseként kezelte. Nagyra értékelte azt, amikor mások munkájukat, erőfeszítéseiket méltatták. Munkatársaival azon dolgo-

zott, hogy létrehozson egy nemzetközi színvonalú gyárat. Következetes és elkötelezett vezető volt, szigorú, de emberséges és igazságos.

Az OMBKE-nek 1948 óta volt a tagja. Az egyesületnél különböző tisztségeket töltött be, egyidejűleg az ICSOBA Magyar Nemzeti Bizottságának is az elnöke volt. 1972-től 1985-ig a Fémkohászati Szakosztály elnökeként számos konferencia rendezését kezdeményezte. Ezek Alumínium Konferenciák és Pigment Szimpóziumok voltak, amik megszervezését nagyon fontosnak tartotta. Őt nemzetközi Alumínium Konferenciának és négy nemzetközi Pigment Szimpóziumnak volt a főszerzője és főrendezője.

Egyesületi tevékenységéért z. Zoróczy Samu-, majd Soltz Vilmos-émlékéremben részesült, és kapott MTESZ díjat is. Az OMBKE 1990-ben tiszteleti taggá választotta. Eredményes gazdasági munkáját a Nehézipar Kiváló Dolgozója, Eötvös Loránd-díj illetve a Munka Érdemrend ezüst, majd arany fokozata kitüntetéssel ismerték el.

Az utóbbi évtizedben kapcsolata a barátokkal elsősorban az egyesületi rendezvényeken való részvétel révén maradt meg. Ezeknek a találkozóknak az egyik legfontosabb helyszíne az Öntödei Múzeum volt. A múzeumi meghítt millió alkalmas volt arra, hogy az egyesületi tagtársakkal, volt „hungalus” kollegákkal találkozzon, ezeket a beszélgetéseket, együttléteket igényelte, ezek hozzátartoztak az életéhez.

Az utolsó pillanatig figyelemmel kísérte az egyesületi eseményeket. Azt mondta, azt szeretné, ha az megmaradna annak, ami ezt az egyesületet 1892 óta élte. Elkötelezettje volt az egyesületnek.

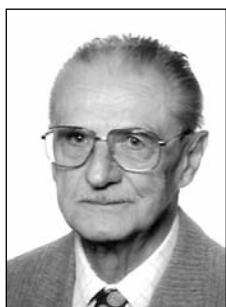
Hálás volt azért, hogy tagja lehetett az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek. Mi hálásak vagyunk az egyesületnek azért, hogy vele találkozhattunk, vele együtt lehetünk, tőle tanulhattunk.

Egy utolsó Jó szerencsét!

✍️ Acsády István – Molnár István

Várhelyi Rezső búcsúztatója 2014. március 6-án a kelenföldi Szent Gellért plébániatemplom urnatemetőjében volt.

Dr. Nagy Zoltán 1923–2014

A hazai vaskohászat és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület emblematikus személyiségétől veszünk búcsút. Dr. Nagy Zoltán annak a nagy generációnak volt tagja, amely a II. világháború idején, különleges körülmények között végezte egyetemi tanulmányait Sopronban, majd az ország vaskohászatának újjáépítésében, erőteljes fejlesztésében vállalt jelentős szerepet.

Dr. Nagy Zoltán 1923-ban született Salgótarjánban. A hely szelleme, történelme minden bizonnyal hozzájárult ahhoz, hogy kohómérnöknek jelentkezett; diplomáját 1945 júliusában kapta meg Sopronban. Ezt követően rövid ideig az alma mater Vaskohásztani Tanszékén dolgozott, majd 1946-ban a Rima-Vasmű központi tanulmányi osztályán továbbra is a fiatalok szaktudásának fejlesztése volt a feladata. Ezután már a gyakorlati feladatok megoldásával foglalkozott: az ózdi és a borsodnádasdi hengerműben volt üzemmérnök, majd üzemvezető. 1951-ben a Lőrinci Hengermű főmérnöke lett. Három év után, 1954-ben a Kohó- és Gépipari Minisztérium vaskohászati igazgatóságára helyezték, ahol a műszaki osztály főmérnöke volt. 1957-ben helyezték a még épülő Dunai Vasműbe, ahol a megleghengermű gyárrészleg vezetőjeként igazán nagy feladatot kapott.

1963-ban visszakerült Budapestre, a Kohó- és Gépipari Minisztérium Tervező Intézetébe, ahol 20 évig, nyugdíjazásáig dolgozott. Szakmai tapasztalatait először hengerész főszaktanácsadóként, majd osztályvezetőként, végül fejlesztési főmérnöként hasznosította. Megalapította a KOGÉPTERV folyóiratot. A szűkebb értelemben vett szakmai feladatok mellett ekkor vált lehetővé, hogy diplomáciai érzékét, megnyerő modorát, nyelvtudását a nemzetközi kapcsolatokat területén kamatoztassa. Jó kapcsolatot épített ki a többi KGST-ország hasonló intézményeivel.

Az alma mater – amely ekkor már Miskolcon volt – ugyancsak szívesen vette igénybe szaktudását. A Kohógéptani és Képlékenyalakítási Tanszéken fakultatív előadásokat tartott, tagja volt a kohómérnöki kar államvizsga bizottságának. 1975 áprilisában egyetemi doktornak avatták, 1995-ben arany-, 2010-ben vasdiplomát kapott.

Dr. Nagy Zoltán – mint abban a korban a hozzá hasonló tehetséges szakemberek közül számosan – a szakmai

közéletben vállalt jelentős szerepet. 1947-ben lépett be az OMBKE-be; 1954 és 1969 között a Vaskohászati Szakosztály vezetőségi tagja volt, részt vett szaklapunk szerkesztő bizottságának munkájában. Szervezőképességét és diplomáciai érzékét egyaránt kihasználta, amikor a vaskohászati nagyrendezvények előkészítésében és szervezésében vállalt vezető szerepet. Kidalgozta a periodikusan ismétlődő vaskohász szakrendezvények rendszerét és lebonyolításuk metódikai alapjait. 1969-től 1976-ig a Vaskohászati Szakosztály alelnöke, 1976–81 között az egyesület főtitkára, majd 1985-ig alelnöke volt.

Ő volt az, aki 1969-ben – a KGST országok közül elsőként – felvette a kapcsolatot a jelentős nyugat-európai (német, angol, francia, svéd) kohászati egyesületekkel. Ennek eredményeként 1970-ben Balatonfüreden került sor az 1. Nemzetközi Nagytisztaságú Acél (Clean Steel) konferenciára, amelynek főszervezője volt. A szervezőmunkába fiatal, nyelveket beszélő szakembereket is bevont. Az angol egyesület tiszteleti tagjává fogadta, Düsseldorfban pedig a német egyesület legfelsőbb vezetőinek bizalmát élvezte. Közös munkánk kapcsán nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy fiatal kohómérnöként igazi baráti kapcsolat alakult ki közöttünk; ma is jól emlékszem szimpatikus egyéniségére, szerény, visszafogott stílusára, s ahogy örömet, elégedettségét a szavak mellett a bajsza alatt megjelenő kedves mosolyával fejezte ki.

Dr. Nagy Zoltán munkáját számos kitüntetéssel ismerték el. Az OMBKE közgyűlése 1985-ben tiszteleti tagjává választotta; emellett a Kerpely-, a z. Zorkóczi-, a Soltz Vilmos-émlékéremmel és a Centenáriumi emlékéremmel ismerték el kiemelkedő egyesületi munkáját.

Dr. Nagy Zoltántól a költő szavaival búcsúozom:

Aki ember volt, küzdő, tiszta ember,
változzék át bár porladó rögökké,
az élőkben tovább él – mindörökké.
Kedves Zoli, emléked velünk marad,
nyugodjál békében.

Jó szerencsét!

 Tardy Pál

Dr. Nagy Zoltán hamvait 2014. április 3-án helyezték örök nyugalomra a kelenföldi Szent Gellért templom urnatemetőjében.

Dr. Kálmán Sándor 1928-2014

Ismét eltávozott a csökkenő létszámú „soproni” kohómérnökök táborából egy nagyszerű jó barát és kolléga.

Kálmán Sándor Kőszegen született. Középiskolai tanulmányait a jeles pápai bencés gimnáziumban végezte, majd 1947-ben beiratkozott a Műegyetem Soproni Karára kohómérnök-hallgatónak. Jeles minősítésű, már szakosított kohómérnöki oklevelét Sopronban nyerte el, de már Nehézipari Műszaki Egyetem (NME) néven.

Első munkahelye a Kohó- és Gépipari Minisztérium kutatási csoportja volt. 1954-ben független aspiránsként vették fel a Vasipari Kutató Intézetbe, ahol aspiránsvezetője a neves dr. Kőrös Béla vaskohómérnök, kandidátus volt, témája pedig a vasöntvények beömlőrendszerében végbemenő áramlási viszonyok tanulmányozása. Kandidátusi disszertációját 1964-ben védte meg.

1957 és 1965 között a Soroksári Vasöntöde főtechnológus, főmérnöki posztját töltötte be. Az öntödét a számgépipar egyik bázisöntödéjévé fejlesztette, termelési volumenét pedig ötszörösére emelte. Sikeresen alkalmazta a disszertációjában közölt eredményeket, különösen a folyékony öntöttvas áramlásával kapcsolatos jelenségek és a vastag falú öntvények egyenletes formatöltésének kölcsönhatásait. Ezeket az eredményeket a bécsi Nemzetközi Öntökongresszuson is sikerrel ismertette. Az elavult, régi helyett sok új technológiai módszert vezetett be (mint gépi formázás, új beömlő rendszerek, nedves és cementformázás, maglövés, forrószeles kupolók, homokmű és új laboratórium). Az Öntödei Vállalat megalakulásakor a Gyárfejlesztési Főosztály vezetője lett, ahol főleg a nagyvállalat öntödéinek gépesítési problémáival foglalkozott.

Nyelvtudásának köszönhetően a bécsi Collegium Hungaricum igazgatóhelyetteseként (1967–1972) a ma is érvényes Osztrák-Magyar Műszaki-Tudományos Együttműködési Megállapodást készítette elő, amit 1971-ben írtak alá.

1972-től nyugállományba vonulásáig (1988) a bolgár–magyar vegyes vállalat, az Intranszmas műszaki igazgatója

volt, majd általános vezérigazgató-helyettesként tevékenykedett, ahol a hazai anyagmozgatási és tárolási problémák megoldásához szükséges egyedi gépek és berendezések tervezését és fővállalkozásban kivitelezését irányította, miközben az Intranszmas jelentős vállalattá fejlődött.

Intenzíven részt vett oktatóként és oktatásszervezőként a hazai középszintű öntészeti oktatás kiépítésében. 1950–1959-ben az ország első öntőipari technikumában a 2–4. osztályosoknak a „gépészeti blokk” tantárgyait tanította szép sikerrel: ábrázoló geometria, mechanika, szakrajz, öntödei géptan. Részt vett az OMBKE Öntészeti Szakosztálya Oktatási Bizottságának szervező munkájában. Sőt ezen túlmenően ugyancsak az öntészeti géptant adta elő posztgraduális szinten az NME új Öntészeti Tanszékén a levelező öntő szakmérnök hallgatóknak 1965/66-ban.

Egyesületünkbe 1949-ben lépett be még egyetemi hallgató korában. Itt professzorai korán felismerték kitűnő szervezőképességét, ezért őt bízták meg az ekkor megalakult Soproni Helyi Szervezet titkári funkciójával. Később tevékenységét az Öntészeti Szakosztály keretei közt fejtette ki. Háromszor nyerte el egyesületünk Söltz Vilmos-élméremét (1990, 2000 és 2010). Dolgozatai a BKL Öntödében jelentek meg. Fő- és alfejezeteket írt a két Öntészeti kézikönyvbe (1964, 1985). Ezekon kívül Szvath György társaságában társszerzője volt az Öntőipari anyag- és gyártásismeret IV. c. tankönyvnek.

Sándor barátunkkal nemcsak egy kitűnő szakembert, hanem egy nyílt szívű, segítőkész, kedves jó barátot veszítettünk el, akit 2014. február 10-én bekövetkezett halála, majd elhamvasztása után akarata szerint szűk családi körben a Felső-Krisztinavárosi templom (báró Apor Vilmos tér) urnatemetőjében helyeztek örök nyugalomra a katolikus egyház szertartása szerint.

Az egész szakma és a barátok nevében fájó szívvel mondok utolsó Jó szerencsét!

Dr. Pilissy Lajos
tiszteleti tag